

HRVATSKA RIJEČ

Predplaćna cijena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donosanjem u kuću K 12. — Za inozemstvo na godinu K 12. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i unuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobćena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Netranskripana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Trijalizam i političke prilike.

Kod nas se odavno čuje riječ trijalizam, a pred kratko doba glasno ju je izgovorio u Beču knez Lichtenstein, onda Luegher i drugi. Njeki drže da ju potpuno izgovara i Aehrenthal, a stalno je da su ju Sveniemi u Austriji maglovito već odavno zamišljali.

Prema svemu tomu izgleda da je trijalizam zamišljen od Niemaca, a mnogi naši brže bolje riječ prihvatili, jer drže da odgovara pojmu našega narodnoga ujedinjenja i državnoj nezavisnosti naše domovine.

Nego mi držimo da pojam trijalizma, kako ga zamišljaju Niemci, nije izvediv, jer Niemcima je u prvom redu do svog nesmetanog gospodstva u Austriji. Hoće oni da u bečkom parlamentu budu gospodari nad Česima, Poljacima i ostalim narodima, a da im to lašnje uspije bili bi pripravni na žrtvu da im Hrvati iz Istre i Dalmacije ne dolaze u Beč.

S druge strane Niemcima je dođijala bahatost Magjara, pa bi ih oni htjeli ukrotiti pomoću Hrvata pružajući ovima njeku političko-administrativnu neodvisnost, trijalizam, koji bi imao Magjare sprječavati u svakom većem podvihu za magjarsku nezavisnost.

Dakle pojam trijalizma, kako ga Niemci shvaćaju, u najboljem slučaju išao bi za tim da mi Hrvati budemo njima orudje u prvom redu protiv Česima i Magjarima, a u drugom da budemo područje njihovog izrabljivanja, jer naravno je stvar da bi Niemci taj trijalizam tako uredili, da bi imali dosta okupanja s njima.

Kad bi naša narodna borba značila borbu za taj i takav trijalizam očito je da bi mi isli, htijuci nasjedati Niemcima, izazvali protiv sebe Čehe, Poljake, i druge narode u Austrijskoj polu monarhije, a da bi i Magjari bili protiv nam i to ne treba ni govoriti. Borac se za takav trijalizam ni bi stvorili neprijatelja i ondje gdje možemo imati prijatelja i pomagača. A takova borba ne bi bila ni pametna ni korisna.

Naša borba dakle nije ni za ni protiv trijalizma s jedinstvenom razloga što naša borba nije za tlaćenje ostalih naroda u monarhiji, nego ona je upriličena, kako mora da bude, samo za naše narodno ujedinjenje i slobodu. A da dodjemo do toga mi ne samo da ne želimo da drugi narodi budu u trijalizmu skučeni i zarobljeni, nego naprotiv, koliko je do našeg naroda, moramo nastojati, da uz nas budu slobodni i ujedinjeni svi narodi monarhije.

Radeći tako, poštujući prava svih drugih naroda, mi nikoga ne izazivamo na neprijateljstva, nego, koliko možemo, svim ostalim, koji teže za slobodom, pomagamo.

U borbi za naša prava mi se držimo stalnog temelja pravičnosti i povjesti. Pravičnost zahtjeva da drugim narodima ne nanasmo štete, a povjest i naše narodno i državno pravo upućuju nas da radimo za ujedinjenje i slobodu naroda našega.

Prema tomu ima krivo onaj Čeh koji je u parlamentu bečkom izjavio, da bi se Česi opirali našem ujedinjenju, jer da bi tim oni bili slabiji. Vidi se, da je taj Čeh naše ujedinjenje shvatio u smislu trijalizma, pa htijuci pomoći svom narodu izjavio je da je protiv slobodi hrvatskoga.

Pogrška je to koja se osvećuje sama po sebi robovanjem, jer baš u ovoj monarhiji svi narodi koji ljube slobodu imali bi biti za slobodu svijtu, a ne radi robstva za robovanje svijtu.

Mi smo za slobodu i ujedinjenje svoje, pa zar za to možemo biti za cjepanje i robovanje tuđe? Mi dobro znamo da je Austro-Ugarska postala od raznih kraljevstava među sobom posve nezavisnih, pa zar radeć, da se naše kraljevstvo hrvatsko u obsegu ugovora i prisega, u obsegu naših prava oživotvori, kako je pravo, zar smo radeć za naša prava protiv oživotvorenju ostalih nezavisnih kraljevstava?

Nismo, i ne marimo biti, pa za to mi se ne borimo za trijalizam, nego za slobodu svoju. Oblik pod kojim će se ta naša sloboda oživotvoriti, da li će to biti trijalizam, federacija ili

slične forme, to se nas ne tiče, jer su to pitanja, izvan našeg narodnog djelokruga. Nas se tiče samo oživotvorenje naših prava poštujući prava svih drugih naroda.

Do drugih naroda je da s nami rade za slobodu svih, a do nas je da radimo za svoju i da podpomažemo sve one, koji istinski za slobodu rade.

Na taj način nebi se radilo za trijalizam, nego za uređenje svih naroda u monarhije po njihovoj slobodnoj volji u sporazumu sa vladarom.

Nego radili drugi kako hoće, mi imamo naš određeni pravac.

Uredjenje naše narodno po slobodnoj našoj narodnoj volji u slobodnoj državi Hrvatskoj u sporazumu sa krunom, to je naš program, za isti radimo, za isti se borimo, i isti ćemo oživotvoriti, pa govorili drugi što hoće i radili kako hoće.

Ovaj naš program daje se oživotvoriti u jedno sporazumnim radom svih narodnih političkih stranaka u našim zemljama, koje sačinjavaju nerazdjeljivu geografičnu cjelinu.

Za taj sporazumni rad okupljaju se do sada razpršene sile naroda našega. I to okupljanje će, ako je pameti i otadžbeništa, uspijeti. Tim uspijeti će i naša narodna borba za ujedinjenje i slobodu.

Ovaj naš rad nije od jučer nego od početka našeg preporoda, a tragova mi se nalazi u svim važnim dobnim našim prošle povjesti.

Ovaj rad bio je i onda u životu kad nije bilo u obće Austro-Ugarske, pa se varaju svi oni koji misle da se on može istovjetovati sa pojmom trijalizma, a varaju se i oni koji prama tomu misle da je rad za naše ujedinjenje potaknut iz Beča, za to što se samo od njeko doba o tom trijalizmu govori.

Medju ove prevarene spada i gosp. Havass, Magjar, koji se potrudio da nam pošalje „Pester Lloyd“ od 14. o. m. j. sa njegovim člankom o „trijalizmu“. Vidi se gosp. Magjar još gradi kule na prijateljstvu Magjara, onda na našoj slaboj financijskoj snazi, na našoj razciepanosti, na raznim narodnostim „Hrvata“, „Dalmatinaca“, „Bošnjaka“, na raznim vjeram itd, a napokon udara u prijetnje, jer da će Magjari „naše“ pripreme i radnju za oživotvorenje „trijalizma“ spriječiti. Poziva se napokon na našu lojalnost prema vladaru, čiju volju, prisegu itd. miramo poštivati.

Gosp. Magjar još uz to zove svoje sve-moćne sunarodnjake da se priprave na borbu protiv jugoslavenima, koje da Beč poliče i podžije utopijom „trijalizma“. Tom idejom da je sve kod nas opiveno.

Gosp. Havass uz put pripovjeda kako on često putuje našim krajevima, ali iz njegovih putovanja on je malo naučio. On naše odnošaje ne pozna. On nezna na primjer da se iz Beča isto tako radi protiv našim ujedinjenju kako i iz Pešte. On nezna da se naši sabori ne sazivaju, da se kod nas svakud vlada samovoljno, da smo mi podčinjeni u svemu političkim prilikama u monarhiji. On nezna da se u Beču isto kao ni iz Pešte ne radi za našim okupljanjem, nego o našem posvećenijem razjorivanju. I da će nam se dati rječ kao narodu, koji ima svoje zakonito predstavništvo, samo onda kad se političke prilike u monarhiji uredi, a to je, kad se politička pitanja koja su, na dnevnom redu u našim zemljama uredi tako, da ih mi ne budemo mogli mienjati.

Kad bi sve ovo znao gosp. Magjar ne bi se trebao mučiti da nas plaši, sveomogućim odporom magjarskog naroda. Za Magjare radi danas Beč, a kad Beč prestane to činiti, mi se Magjara ne trebamo bojati, jer oni imaju tek da kušaju moć, danas još potlačenih naroda.

Nego što nije danas to će doći. Magjari će uviditi kad ne bude na vrijeme, da se njihova silovitost protiv drugih narodima osvećuje po sebi. A oni već i danas znadu, bez da im mi kažemo, da bečki trijalizam nije ono što nas napred kreće, nego da je to ona vječna težnja našeg naroda koji hoće da dodje do gospodstva u svojoj kući.

Danas, a to zna valjda i gosp. Havass, Beč nam, nama rieči, niš o nami Hrvatima još vodi računa, ali kad se cijeli narod oko jedne radnje ujedinji, oko one, koju gosp. Magjar zove u neznanju trijalizmom, i Beč će početi računati sa našim narodom trijačije nego su danas i Beč ih neće, smjeti uzimati izlikom da nas tlači i da s nami vlada bez naše privole i proti nami kao što vlada danas i u Banovini, i u Istri, i u Dalmaciji, i u Bosni-Hercegovini.

Tada ni gosp. Magjar neće se moći pozivati na zakone god. 1867, jer naša lojalnost će se odnositi na kralja, koji će biti ožvezan da štiti ustav naroda i kraljevine Hrvatske, a zakona gnijol dualizma ne će ni obstojati.

Tim mislimo da smo se gosp. Havassu odužili na ljubežljivosti poslanog nam članka i razumali mu koliko je dovoljno što držimo do njegove vike, koja sliči onoj gusaka na Kampitolju, jer i on hoće da uvijek upozoriva svoje Magjare na neprijatelja, ali ta njegova služba ne upaljuje, jer Hrvati nisu nikomu neprijatelji, a prijatelji su od nekog doba najprije sebi, a onda i drugima.

Kad bi gosp. Havass htio biti stražom Magjara, imao bi ih upozoriti, da najveći njihov neprijatelj jest njihova umišljenost i nerazložna silovitost i nepravda, te da ih Beč u tom svom svojom snagom podupire, dok ih ne dovede na rub propasti.

Pomozimo braći.

Prigodom zadnje opće skupštine „Zadružnog saveza“ držane u Zadru bilo je govora i o nesretnoj agrarnoj magjarskoj banci u Bosni i Hercegovini. Doduše naš narod nije kriv ovu novu rani na njegovu i onako izmucenu telju, već su tome krivi nesretni vlastodržci, koji su tu, ne da našem narodu pomognu, već da ga na svoj liniji izrabljivaju i ekonomski satiru. Nov dokaz njihova rada na dobrobit Hrvatskog naroda, jest dozvola zavedenja agrarne Banke u Bosni i Hercegovini, banka, koja u svojim pravilima ima i toj, da ako dužnik ne plati redovito ma samo jedan viseći obrok, pa makar taj bio i zadnji banka ima pravo, da postane vlasnica svega onoga imanja, što je ojoj podloženo bilo, i da vlasnika progna sa njegova posjeda t. j. da ga razakući.

Evo, magjari su dobili u Bosni i Hercegovini ovo da sprovodjaju, što su oni, koji su im to dozvolili radili i rade danas sa nesretnim Poljacima u njihovoj negda slavnoj kraljevini. Teuton radi što hoće i neće na sjeveru, a Aziat na jugu.

Ovo je žalostno, te mora da zaboli svakog rodoljuba, kad vidi, gdje se ušuljava tuđin, koji traži da progna iz vlastite kuće našeg brata po krvi i jeziku, one kuće, koju su mu njegovi predji za svetinju ostavili, a koju su potocima krvi branili, dok je onaj, koji se danas po našoj djevodini baš sticao pare, kojima nas, evo, danas davi i goni sa stoljetnog praga naše oćevine.

Ovoj modernoj lupežini, koja na žalost natazi ostona u zakonu, mi mora da se suprostavimo. Mi nesinjemo dopustiti da naša braća u Herceg-Bosni postanu robovi Niemaca i Magjara.

Bratska dužnost, a i kršćanska ljubav nam nalaze, da stradajućoj braći priskoćimo u pomoć moralnom i materijalnom pomoći.

Zadružarski život spasio je ciele pokrajine od teške novčane krize, pak možemo punim pravom reći i našu pokrajinu. Što bi bilo kod nas danas, u ovoj težkoj krizi, koju prevlaćujemo, a da nije seoskih blagajna i inih drugih gospodarskih udruga? Zašto zlo i napopako. Ako je dakle zadružarski život na neki način i ako ne preporodilo, ali svakako upitilo stazom ekonomnog napredka i spasa našega seljaka u Dalmaciji, zašto nebi i onoga u Bosni i Hercegovini, čije su ekonomske prilike danas kod kamo bolje, nego li su u obće uzeto naše. Ove godine u Bosni i Hercegovini svuda je dobro rodilo, pak je uprav zgodno

da se počne sa osnivanjem zadruga ovog ili onog gospodarstvenog smjera. Seljak nam je sve. Ako on padne, pali smo i mi, kao i država, jer seljak danas uzdržava i daje sve i pruža ona sredstva, koja su za život čovječij potrebita.

Doduše seljak u Bosni i Hercegovini ovih zadnjih godina s nerodiča dosta se je zadužio, te ne vidi ure, da plodove sakupi i proda, samo da se duga oslobodi. Danas po Bosni i Hercegovini useli su se mnogi strani bezdušnici, koji izrabljuju jadnog seljaka u svoje skop lihvarske svrhe. Ovi nepošteni došljaci već se spremaju, da kupje žito u seljaka, ne tom ga otuče i da ga za male novce spremje u svoje nezasiťne hambare, pa da ga opet preko zime ili kad osvine primajfeće njemu prodatu ud veoma visoku cijenu. Često se dogodi, da jedan seljak proda svoje žito oko 20 hel, a u zimi, ili u proljeću usilovan je da da ove svoje vlastito žito plaća oko 40 hel. oku.

Da se naš narod u Bosni i Hercegovini oslobodi ovih parasita, nužno je zavedenje kotarskih gospodarskih, ili kako ih oni zovu poljoprivrednih zadruga i seoskih blagajna i inih gospodarskih institucija.

Kotarske gospodarske zadruge bi imale biti nositelje, zastupateljice i čuvarice gospodarskih interesa pojedinih okružja, a ostale udruge prama svojoj svrsi imale bi solidarno i složno stupati svaka svojom pravcem u uzajamnom radu.

Naravno je, za razvij ovu djelatnost hoće se i novca, a toga je kod naroda u Bosni i Hercegovini malo, što su vrlo dobro znali Magjari i za to su osnovali agrarnu banku. Da se susprotavimo magjarskoj bahatosti i njemačkoj lukavosti i da našoj braći pomognemo, a da ne padnu u žvale ovih zakletih našim braćama želiti je, da se što prije oživotvori ono, što je vel. zastup. Ivanšević, koji je kao predsjednik našeg „Zadružnog Saveza“ najavio na proštoj obćoj skupštini, a to složan i zajednički rad svih naših jugoslavenkih novčanik zavoda, koji bi od svojih pretičaka imali doći u pomoć našoj braći u Herceg-Bosni, te tako brzašćiti one vjerige, koje su Magjari sapeli oko njih i njihovog ekonomnog napredka.

Ovoj plemenitoj namisli ufamo se na neće biti protivštine s nijedne strane jer je dužnost rodbinska, da brat pričeće bratu u nevolji i da Božja kazna, i stigli svjetaz ovaj bug osvećuje.

Naša pomoć mora ići u korist naše braće u Bosni i Hercegovini bez razlike vjere, sve dotle, dok ne padne ona žalosna: Jadna Bosno što si dočekala, da te Madjar kukuruzom hrani.

Revolucija u Perziji.

Najnovija revolucija u sredovječnoj Perziji, podnesoj za najskrajniji absolutizam, dovoljno dokazuje, da turska revolucija nije djelovala samo na unutrašnjost turskoga carstva, već se je ona čvrsto domijila i drugih potlaćenih naroda, koji su, osokočeni njenim sretnim završetkom, puni nade i u svoje oslobodjenje, započeli akciju na život i smrt. Ne samo da je Turska imala svog tirana Abdul Hamida, već je i Perzija stradala pod željeznom rukom azijskog zlotvora, svoga šaha Mehmed Alia, koji je, osim mnogo prolivene krvi u onoj izglađenjenoj zemlji, ubitao za svoju civilnu listinu ništa manje nego 10 milijuna maraka.

Godine 1905. započela je u Perziji odriješta borba za parlament, koja je dobrim rezultatom dovršena. Perziji dan je parlament, koji je u prvom redu išao za osvetom na tirana šaha, sniživši mu civilnu listinu od 10 milijuna maraka na 2 milijuna. Ovo je razljućilo starog krovloka — i njegovo je nastojanje išlo samo za tim, da se ustav ukine, koji mu krijje ograničenju vlast. I ga on je ukinuo lukavošću. Poslužio mu je kao izvrstno sredstvo to, što je protiv njega učinjen atentat. To je bila izlika za izvršenje najgroznijih krvopilačij o sveta. Najpoštie je prisilio sve dostojajstvenike naroda, da u ime potlačenog naroda daju izjavu, da ne žele ustava. I uspjela mu je ta zamišljena osnova.

Perzijski narodne vodje dugo su pregovarali sa vladom, da se dokrajče prilike, iz kojih će samo buknuti revolucija. Nu šah je zavaravao dalje preko narodnih vodja narod — dok nepokornost ih prilika nije prekoračila sve granice i evo revolucije u punoj mjeri.

Revolucionarci još se većim gnjevom zauzeli za svoju akciju kad se razglasilo, da se već Engleska i Rusija dogovaraju, kako će razdijeliti Perziju između sebe.

Rusija poslala je kozake da brani tiranina šaha od gnjeva naroda. U zadnje se je vrijeme prepala Engleska za svoje interese, pa je stala na put ruskom prodiranju. I tako revolucionarci počele uspješno djelovati. — U Teheranu drške stari tiranin i u smrtnom znoju čeka, da li će mu usud doneti istu kob, što je zadesila pred nekoliko mjeseci Abdul Hamida krvoloka poput njega.

Šah se sada nalazi sa svojim dvorom u Sultan Abadu.

Njegova je palača jako utvrđena, a čuvaju ju kozaci pod zapovjedništvom ruskog majora Perebinzova. Položaj šahov je ipak kritičan, jer nije izključena mogućnost, da će se njegove čete u odlučnom času priključiti Baharijama. Sve šahove dragocjenosti nalaze se na sigurnom mjestu, kako se misli u ruskom poslanstvu.

Šahove čete ostavile su grad, te ga prepuštile Baharijama. Kozaci pod pukovnikom Ljakovom borili su se vrlo hrabro, ali su morali uzmicati pred premoć protivnika. Od Evropejaca nije nitko ni pao ni ranjen. Šah se povukao u Sultan Abad, gdje se je jako utvrdio. Revolucionarci preuzeli su upravu grada, te pregovaraju sa ruskim i engleskim poslanicima. Stanovništvo pozdravilo je revolucionare kao osloboditelje. Grad je miran, bazari su otvoreni.

Tvrdi se, sasvim sigurno, da će se šah odreći prijestolja u korist svoga sina, jer se je uvjerio, da u pučanstvu nema pristaša. A pošto i velik dio njegovih vojnika najgnije revolucionarcima, odlučio e, da se odrekne prijestolja.

II. Sokolski slet „Hrvatske Krešimirove Župe“.

Prošle nedjelje 18. tek „Hrvatski Sokol“ Driša slavio obnovljeno međusobno bratstvo, koje bilo u nekim prilikama strančarstvom pomerenično: istodobno prelazio u bolje i udobnije prostorije. Ovom obnovljenom iskrenom bratstvu naša „Hrvatska Sokolska Krešimirova Župa“ nije smjela a da ne sudjeluje. I Župa pozvala sva svoja društva, koja se oduševljeno i u velikom broju svoje braće odazvale.

Već u subotu večer u prostranu sokolarnu šibenskog „Hrvatskog Sokola“, kao pčele u košnicu doletjeli „Hrvatski Sokoli“ Murtera pod zastavom, Betine i oni iz Tiesna: pa kao gosti braća iz ubavih i pitomih Kaštela. U nedjelju, jutro prispio brodicam „Hrvatski Sokol“ Vodica pod zastavom i sa podmladkom, na što se stao pod svoju zastavu kupiti i „Hrvatski Sokol“ Šibenika sa podmladkom. U 5 sati jutro sokolska četa „Krešimirove Župe“ predvođena svojim županom bratom Dr. Krsteljem uz svirku hrvatskih koraciona „Šibenske Glazbe“ krenu iz sokolane na koledvor, gdje ih dočeka „Hrv. Sokol“ Mandaline pod zastavom i sa podmladkom. Izletu se pridružilo i preko 150 iz-

letnika gradjanskog soja iz grada i okolice. U 5:30 naručili vlak krenu sa preko 350 izletnika put Driša. A mnogi poznije dovozeše se i kočijama.

U 7:30 vlak sretno prispio na stanicu „Jabuka“ gdje „Hrv. Sokol“ Driša korporativno i sa podmladkom i pod zastavom i sa driškom glazbom nestrpljivo čekao drugu braću. Šibenska i driška glazba izmjenično udarahu hrvatsku himnu, a brat župan i brat starosta driškog sokola I. Skelin izmjenično pozdrav dobrodošlice i pričeke. Župa se povrsta i najprvo krenu „Šibenska Glazba“ pa barjaktari sa barjacima pet sokolskih društava, te staroste i onda četa u četiri odjela svaki po 36 sokolova, zatim driška glazba, a za njom 114 mladih i živanih sokolčića. Ta velebna povorka do u Driši i preko varoša — blizu tri kilometra hoda — našem zagorskom bratu te-žaku i gradjaninu izmami susu radosti. Sve pjevalo, sve bilo veselo, oduševljeno, zanosno. Pred obćinom zgradom povorka se razila.

Tačno u 10 sati dok braća vježbači pravili pokuse za posliedopodnevnu javnu vježbu starešinstvo župe u obćinskim prostorijama održavalo svoju godišnju redovitu sjednicu.

1. odobrilo se godišnje račune župe.
2. Biral se novo starešinstvo: za župana bi ponovno izabran jednodušno brat Dr. Ivan Krstel iz Šibenika, a za podžupana ponovno brat Pavao Nakić iz Driša; za tajnika brat Vlahović iz Mandaline, a za blagajnika brat V. Kulić iz Šibenika. Za revizore bijahu izabrani br. M. Kovačev iz Tiesna, br. A. Mudronja iz Murtera i br. P. Billić iz Betine. Za vodju župe bi ponovno izabran jednoglasno br. Regner iz Driša, a za zamjenika mu br. Niko Blažević iz Šibenika.

3. Promienilo se jedan članak pravilnika župe.

4. U „Krešimirovu Župu“ primilo se jednoglasno „Hrvatski Sokol“ u Novom kod Trogira. Pri ovoj točki nastala je živa i zanimiva razprava. Pokudilo se što se imalo pokuditi, da ako u sokolskim društvima ne smije biti strančarstva, još manje bi ga imalo biti u sokolskim župama.

5. Zaključilo se jednodušno: da „Krešimirova Župa“ ne će sudjelovati razvijanju barjaka „Hrvatskog Sokola“ u Zadru, ako to ne bude obavljeno u Zadru. Odabrati svako drugo mjesto pa bilo i najbliže Zadru, Arbanase ili Brodaricu za sokolstvo značilo bi pozicije.

U 1 sat sjelo se za zajednički objed. Zdravica župana br. Dr. Krstelja svojim sokolskim četama svakoga zaniela, oduševila. Još su govorili br. Orada, br. Roca, br. Regner i br. Radonić. Ne smijemo, a da ne napomenemo govor, zdravicu sokolstvu i sokolskoj ideji veleuč. g. Dr. Marušića. Bila je zanosna.

Oko 4 sata započelo se sa prostim vježbama na spravama, te vježbama sa zastavicam podmladka. Sve vježbe bijahu izvedene uz saučesče mnogobrojnog obćinstva, po programu i sa svom vještinom i preciznošću u uzornom todu. Vježbe su trajale do 6 sati, a nakon toga braća sokolaši razidjose se. Rodoljubna pjesma orla se širom varoša. Uspjehu vježbe zahvalit je u prvom redu neumornom bratu N. Blaževiću, koji se je uprav za to samopriegornu zauzeo. Kao vježbača na spravama red je spomenuti br. Vicu Protegu, koji se je divno iztakao.

U 8 sati sledio nastup. Sokolska povorka uz izmjenično udaranje obiju glazba,

paljenjem bengala krenu put „Jabuke“ na povratku. Razstanak braće sokolaša bio dirljiv. Na 9:45 vlak krenu za Šibenik kamo prispio oko 11. 45.

Na kolodvoru stotine i stotine gradjana dočekalo policim svoju braću. Sokolovi se povratili u povorke, te uz palenje bengala krenuše preko grada u sokolanu. Tu se bratski izrukavaše i svako društvo krenulo odmah natrag svome boravištu.

II. slet „Krešimirove Župe“ napunio je svakog sokolaša nadom u bolju i sretniju budućnost naroda, kojemu kad se svugdje u sokolske čete svrste ponajbolji sinovi mora da bude bolje i lakše. Živjelo Sokolstvo! Živjela Hrvatska Krešimirova Župa!

Narodno slavlje sv. Ćirila i Metoda.

Trogir.

U prošlu nedjelju sva mjestna društva dogovorno proslavile i ove godine na najsvetačiji način blagdan sv. apostola Ćirila i Metoda. Na budnicu hrvatske glazbe, koja je obigrala grad veselim koracionam, bilo je na okupu sve što diše domoljubnim duhom. U divno uređenoj povorci stupa staro i mlado. U svima od nezrecivog oduševljenja srce jače bije, dok svakom kiti prsi trobojna vrpa. Hrvatski barjak vije se i predvodi svekolike, te pod svirkom narodnih davorija ulaze u crku vanka grada, gdje svećenik-glagolaš, domorodac D. V. F. čeka ih i prikazuje sv. misu, preko koje drži pohvalno slovo o sv. braći; o ljubavi njihovoj prema Bogu i slavjanskom rodu, te o slozi u koju su nastojali združiti sve ogranke slavjanskoga velikoga stabla, a po vezu jedinstvene vjere. Riči obljubljenog svećenika, prožete osobitim čuvstvom prama rodnome kraju, dirnule su svakoga slušatelja naročito kad im je naglasio, da u današnjim mluim vremenima oni, kao i svaki hrvat-katolik, uzmu za uzore vjere, ufanja i ljubavi sv. braću, ova prava dva junaka, kako ih je u svojoj pjesmi nazvao, slavne uspomene, blagopokojni veliki papa.

Iza službe božje nepregledna povorka prošla je oko grada, te je uljela u obćinsku dvoranu, gdje je g. Koščina, odvj. kan. držao predavanje: „Samostalnost slavenska po glagoljici“ opisujući djelatnost i veliku zaslugu sv. naših apostola oko prosvjete slavjanskoga naroda. Kad je svršilo ovo zanimivo predavanje sledio je otvor „P.čke knjižnice u prostorijama društva „Berislavić“. Iza zgodna govor predsjednik Dr. Rubinjoni zamoli prisutnog Prepošt. Prag. Opat, da blagoslovi knjižnicu, koja — reče — kao svaka ustanova treba da s Bogom djelovati počme, e da se poluču ona plemenita svrha, za koju se određuje. Prepošt. Pragosp. pred razblaženim družinarima i ostalim obavi blagoslov knjižnice, koja da bude ključaste prosvjete i čvrsta spona, što će uvijek uzdržati nepokolebivo ovo društvo kao i sve članove njegove.

Posle podne vriedni sokolaši sa pomladkom priredili na zapadnoj poljani „Batariji“ ugodnu zabavu. Ulazak nije bio slobodan, pa se je sakupila liepa svota za družbu u Istri. Mislimo, da bi se sigurno više bilo sakupilo, kad bi kod naše mladijare bilo nešto više živahnosti. One vježbe sokolaša poprimiti bi liepsu sliku kad bi bile prekinute lutrijom, šaljivom poštom ili čim god drugim iz česa kapne uvijek dosta groša, a na korist bi bilo posestrime Istre.

Do kasne ure u večer trajala je šetnja na

plokati, gdje od umornih glazbara bio je izveden birani program samo narodnih komada, od kojih Glinkov: „Život za cara!“ svojim tu-robnim orijentalnim prelazima razdragao celo obćinstvo, koje udarilo u dugi, izraziti pljesak, u kojemu se izrazilo istovjetno slavjansko čuvstvanje, probudjeno velebnim akordima slavenske glazbe. Ti zadnji zvuci bili su kao koprena lagana, pod kojom svaki mjestni štovatelj sv. naših apostola sačuvali će ugodne utiske primljene na ovogodišnjem narodnom blagdanu, što ga hrvati ovoga grada, vjerni svojim predajama, već odavna svake godine slave i slavili će uvek u vjerskom i domovinskom duhu, po čemu stalna je nada liepe i sretnije budućnosti. Slava sv. braći!

Političke vesti.

Saziv istsarskoga i tršćanskoga sabora. Iz Trsta javljaju „Obzoru“, da ondješnji lupaceni krugovi dozaju — po izvaji samog ministra unutarnjih posala Haerdla — da je kruni preporučeni saziv tršćanskog i istsarskog sabora za vrijeme odmah iza zaključenja parlamentarnog zasjedanja, da im se dade mogućnost, da se konstituiraju. Ova sabora imala bi se sazivati zadnjih dana ovoga mjeseca. Vesti o raspustu tršćanskog sabora proglašuju se kao neosnovane.

Otvorenje parlamenta. Kako se javlja sa strane mladočeha početkom kolovoza dolazi u Beč bivši češki zemaljski ministar Dr. Pacak, koji će namah sazvati sjednicu parlamentarne komisije slavenskog udruženja, da se stupi u dodir sa vladom i sa ostalim strankama glede sazava parlamenta. Ovoj će se sjednici pozvati i vodje obstrukcionističkih stranaka.

Novi njemački državni kancelar na poslu. Novi državni kancelar Bethmann-Holweg primio je činovnike ministarstva vanjskih posala, te im je tom prigodom držao jedan govor. Izjavio je, da svojom prvom zad. čom smatra informirati se i proučiti marljivo pitanja ministarstva vanjskih posala, da uzmogne dostojno preuzeti u svoje ruke poslove vanjske politike.

Profesor Masaryk o Nastiču. Profesor Masaryk izjavio je pred jednim novinarnom, da on Nastičeve izvaje ne drži ispravnom, osobito pak onu, koja se tiče autora revolucionarnoga Statuta. On znade tako je statut sastavio, a to pogotovo nije bio Milan Pribičević. U cijeloj toj aferi nije on još svoju zadnju rekao. Dalja njegova otkrića ovise o tom, kako će se parnica dalje razvijati. On je u Beogradu bio samo da pribavi dalje informacije.

Kriza u Ugarskoj. I ako je u magjarskoj krizi nastala podpuna tišina i zastoj, te su političari otišli na ljetovanje, to ipak dolaze uznemirujuće vesti iz Pešte. Tako se sada javlja o nekoj zakulisnoj akciji grafa Apponyja, koji je išao za tim, da stvori jednu novu agrarno konservativnu stranku. Tu je stranku Apponyi mislio stvoriti pomoću Wekerleovom i Kossuthovom uz izključenje bankovne grupe. Nu ta je misija podpuno propala na energičnom izstupu Justha i drugova. Justhovi svojom velikom agitacijom vrše velik upliv na članove stranke, tako da oni imaju veliku većinu stranke u svojim rukama, te ih absolutno nije moguće izgurati iz stranke. Nu i ako je taj plan propao, to se misli do nekoliko započeti opet u tom smislu operirati. Tako se javlja iz Pešte, ako Wekerleu i Kossuthu ne uspije stvoriti ili fuziju ili održati koalciju u obće, ako ne budu imali na jesen vladinu stranku, to je vladar za taj slučaj odlučio imenovati ministarstvo iz redova starih liberalaca. To novo ministarstvo bi raz-

Priručnik za ribara.

Znanstveni ljudi zovu trlju našu, koji ribari zovu „Kukavica“, „Batoglavica“, „Bjelica“ itd. „Mullus barbatus“, a talijanski „Barboni“. Pravu trlju ili trlju dugonosu „Mullus surmuletus“, a talijanski „Tria“ ili „Barbon da nassa“. Već u stara vremena i to onda, kad su Dalmacijom zapovjedali Rimljani trlja iz ladran-skoga mora bila je masni i traženi zalogaj za bogatu rimsku sopru.

Tako nam Plinij priča, da je Asinij Celer platio za jednu samu trlju iz Ilirika (jer tako su Rimjani zvali Dalmaciju) 8000 munšina (rimski novac); a Marcijal prekara Calliodora, što je dao 1200 šesteraca za četiri trlje, koje je kupio u Iliriku. Calliodora se izpričava Marcijalu, da ipak nije ništa izgubio od svoga, jer da je tih 1200 šesteraca uhvatio prodajom jednog roba. Seneka glasoviti nam priča, kako je iz prkosa P. Oklarijan, glasoviti i bogati rimljanin u staro doba, platio za jednu trlju od 4½ librice 1000 današnjih kruna, a to da se osvjetli caru Tiberiju, koji je nije htio kupiti.

Znam, da će mi moći moji dobri ribari, a i čitatelji prigovoriti i reći: Onda bilo, sad se spominjalo. Ja ovaj prigovor uvazavam, jer zbilja moramo znati, da su u ono doba trlje kupovali, ne radi svog želudca, već radi zabave gledajući

kako trlja crkavajući svakog hipa promjenjuje boju. Bili su bogati pa su mogli.

Danas je posve teško naći trlju od veličine 1 kg. Kad ju vidimo i od ½ kg. možemo biti zadovoljni, jer danas najveći dio trlja što dolazi na prodaju doseže veličinu od kakovih 6—60 cm., a i još manje, što je uprav Bogu plakati.

Da su Morinje naravno leglo ne samo lubbine, zabutaca i ostale oboriti ribe, nego i trlje najbolji nam dokazom budu to, što bi se riedko kada pred Krapanjom uhvatilo velikih trlja u mrežama od čučeta, dok od kada postoji zabrana potezanju sa braganjom i migavicom u Morinjama ribolov trlja je za Krapanj postao jako unosan. Žaliti je samo, što se sva ova riba šalje u Beč, a u istu cenu, po koju bi se mogle i na našoj ribarnici prodati.

Da su naši ribari svienski svoje sretnije budućnosti, oni bi morali, netom u saki istegau male trlje, iste puštati opet u more, nek rastu, jer i onako trlja nije riba, koja bježi na daleko, nego većim dielom zaljublje se u položaj i tu odredi sebi neko stalno boravište.

XVIII. Ribanje u našim riekama.

I ako naše rieke nisu duga tieka, jer Zrmanja teče kroz našu pokrajinu 60 km., Krka 64, Cetina 106, Neretva 24, a Jadro 3, to ipak nisu nevrjedne za ribarstvo, kako ih mnogi drže.

Krka, Cetina i Jadro obiluju osobito pastvama — Salmo Lacustris — Solmo Fario, i Trata Fario. U Neretvi nalazimo pastve, a uz ove veliki broj jegulja (Anguilla vulgaris), a blizu ušća svih naših rieka nalazimo vodenu ribu Tenka ili Tinka (Tinea vulgaris). Ribanje u našim riekama, nema za nas možemo reći nikakove važnosti, a to zato, jer mi tako hoćemo, ali ne, jer je ono baš takovo.

Svaki onaj, koji žive uz obale naših rieka zna, a i vidi, kako bi se posve lako sa pastvama i jeguljama mogla pokrenuti posve liepa domaća industrija suhe ribe.

Sada pokojni Tode Bilbija iz Biograda znao je jegulje, cipele i pastve tako liepo prirediti, da je nadkrivljao čak one, koje priredjuje tvornica Klink i Lauer u Barkoli kod Trsta. Žaliti je, da je ovaj zauzetnik umro rano i da nije ostavio nikome tajnu svog obrta.

Neda se tajiti, da su pastve iz naših rieka, a osobito Krke i Cetine na osobiti način tražene, a tako isto i jegulje iz Neretve. Nu koja je korist? Nadzor nad našim riekama od ušća, pak do izvora vrši politička vlast, a taj nadzor ne samo da je manjkav, nego izgleda na neki način, kao i da ga nema.

Baluketa, mič i dinamita su strah i trepet riba u našim riekama. Na ovo nitko ne pazi niti se tko sjeća, da se to ne smije činiti.

Pozivati se na zakon, na odredbe ne vriedi, kao što ne vriedi zvati u pomoć oružništvo; a to stoga što se kućnom lupču može posve teško uči u trag. Mi moramo sami nastojati da ovo zlo zapriječimo, a to ćemo postići bude li svaki naš seoski glavlar svjestan svoje dužnosti i on stao na braniku onih jadnih riba, što u našim riekama žive.

Sudeći po veličini pastva i jegulja, koje se love kadikad u našim riekama mogao biti mirne duše reći, da bi ovaj ribolov, kad bi mu se posvetilo samo malo nužna obzira, mogao postati ne samo unosan, dali dovinuti se do tog stepena, da nam bude na diku.

Hoće se samo volje i ustrajnosti. Priznati ču, da naše rieke nisu Bog zna kako duge, ni raznovrstnost riba u njima čak takova, da bi se moralo postaviti za nje osobito ribarskog nadzornika, ali uzet u obzir, da se za naše riečno ribanje uprav ništa ne čini, moram reći, da je to dosta žalosno.

Gosp. savjetnik pl. Zotti u nacrtu osnovi, koju je bio spremio za podizanje Dalmacije na strani 195 pod poglavljem „Ribanje u unutarnjim vodama“ nam veli: „Ako se pomisli da pastve, šarani i t. d. mogu pružiti siromašnim obiteljima, kad i kad, zdravu hranu ili ne mali dobitak, ne može se s manje, a da se ne uvidi

pustilo parlament i provelo izbore sa lozinkom obćeg prava glasa. Novih se pak izbora Magiari silno boje, zato se misli, da su i ove vesti prorocano turene, samo da neodvišnjake prisile na popuštanje.

Agitacija bankovne grupe. Justhova takozvana bankovna grupa neodvisne stranke nikl upotrebiti ferje za agitaciju. Osnova sastoji u tome, da se po 10 zastupnika uputi u neodvišnjake kotare, pak da tamo na skupinama isihodi zaključak, kojim se traži od Kossutha, da ostane pri bankovnom zahtjevu. Ovo agitaciono putovanje započet će polovicom kolovoza.

Dogodjaji u Turskoj. Iz Londona javljaju, da je ondješnji izvanjski ured dobio oba vjest, kako iz Carigradu njemački poklisar barun Marschall nastoji skloniti Tursku, da stupi u savez sa Austro-Ugarskom, Njemačkom i Italijom. Pruski general Goltzpaša imade sličnu misiju. Veli se, da su turske stranke vrlo sklone tojme planu. Megutim turska vlada na ove predloge odgovara, da je Turska prestaba da sklopi savez. Narodni zastupnici nisu u tome složni. „Tanin“ preporuča Turskoj spretno držanje između svih država i da ne sklapa Turska nikakvih saveza.

Iz hrvatskih zemalja.

Vatroslav pl. Jagić — Krapini. Poznati naučnjak Vatroslav pl. Jagić upravio je ovih dana na Krapinima vrlo oduševljen list, u kojemu pozdravlja Krapinu, tužno se sjeća njezinog najvećeg sina preporoditelja Hrvatske, dra. Ljudevita Čajca. Ovaj topli pozdrav neka nam bude poticajom, da se u kolovozu svi skupimo u Krapini i složno proslavimo uspomenu Gajevu. — Gaju toga ne treba, ali nama treba. — Davno je već nestalo one lijepe irske sluge. Razciepkani smo, borimo se, niješto da se ljubimo. Neka taj dan složi sve vrijedne Hrvate u čvrsto kolo radnika za domovinu. Tamo nam u ljepoj Krapini sinu prije 100 godina sunce i daje život — tamo neka nas uspomena stogodišnjice Gajeve osvježi, ojača i složi, da njegovu veliku zamisao posvema izvedemo.

Izbori na vidiku. „Hrvatska“ piše: Sudeći po nekim znacima, a i po prijetnjama Rauchove „UŠJ“ činovitvju spremaju se novi izbori. „Ustavna stranka“ doduše nije još konstituirana — no to ništa ne smeta, pogotovo kad se zna, da se nikada ne će moći ni konstituirati. Treba pričekati samo još na izpad uljevarske župan, skupštine i time bi kontrolna smotra nad frankovcima, bila dovršena, a onda uz geslo: „Što Bog dađe i sreća junaka!“ — jurnuti će se u izbornu borbu zato na oprez narode!

Novi tjednik. U Krapini su počele „sa 1. o. m. j. izlaziti „Zagorske Novine“, tjednik za prosvjetu hrvatskog Zagorja. Vlasnik i odgovorni je urednik g. Zdravko Lenac. Drugi broj ima beletristički prilog od 24 strane u slavu uspomene na dra. Ljudevita Čajca. Predplata na tri mjeseca iznosi 1 K 50 fil.

Industrija u Bosni. — Iza aneksije Bosne počeli su bečki i budimpeštanski industrijski krugovi živo raditi, da s jedne strane obezbiede svojim industrijskim proizvodima tamošnje pijace, a s druge pak strane, da svome kapitalu osiguraju učešće u osnivanju novih industrijskih poduzeća u tamošnjim zemljama. Toga radi su bosanski i hercegovački industrijalci osnovali svoje industrijski udruženje, koje ima svoje filijale po čitavoj zemlji, a to je udruženje odlučilo, da stupi u uzku svezu sa zemaljskim udruženjima iz obih polovina monarhije. Zbog njegovanja ovih veza ustrojilo je

potreba, da se uredi ribanje u unutarnjim vodama, pomoću zgodnog zakona i da se nastoji za njihovo umnoženje sa plemenitom ribom, počećavaju istodobno narod ovih predjela, kroz koje teku vode, kako će ih dobro upotrebiti sa gojenjem riba, najzgodnijim sustavima ribarenja za pojedine vrste, i o opreznostima što se moraju imati za vrijeme umrištenja i t. d.

Sve ovo do danas se je moralo izvesti, ali na žalost nije se ni počelo, a kamo li dovršilo. Ja se nadam, da će zemaljski odbor ipak jednom uviditi veliku potrebu, koju za svoje uredjenje čuti ribanje u našim rijekama, i da će znati naći načina, kako da stane na kraj onim žalostnim pojavama, koji se danas opažaju i načini lieka, ali u što skorije vrijeme, ne će li doživjeti puno naših rijeka i to u najkraće doba, što ne bi bilo podnošivo častno za našu zemlju, te bi izgledali pred vanjskim svijetom, a i stručnjacima ribarstva, da neznamo cijeniti blagodat naših rijeka ili da nismo kadri za stvorove koje u njima živu potrošiti 1000 K bar za prvih nekoliko godina.

(Nastavit će se).

udruženje ugarskih industrijalaca u svome krugu posebnu bosansku sekciju. Po vestima budimpeštanskih listova, u ovu su sekciju stupila mnoga industrijska poduzeća, koja su zainteresovana u anektiranim zemljama, dalje novčani zavodi, pa čak i mnogi privredni vodje magjarski. Uprava ove sekcije povjerenja je Loranu Hegedisu. Ove će jeseni oveći broj magjarskih industrijalaca pruputovati kroz Bosnu i Hercegovinu, a posle toga putovanja će magjarsko udruženje i bosanska sekcija održati konferenciju, na kojoj će razpravljati pitanja, koja se odnose na trgovinske i industrijske odnose između Ugarske i anektiranih zemalja. A što rade Hrvati?

Iz grada i okolice.

Za realku u Šibeniku. U ponedjeljak i utorka boravio je u našem gradu presvi, gosp. A. barun Maročić. Sa gosp. načelnikom Dr. Krsteljom i kot. škol. nadzornikom g. Sinčićem pregledao je u mjestu razna pomješta, med kojima bilo bi jedako kao najprikladnije je smještaj srednje škole. Pregledao je i pomješta nekkih pučkih škola. — Sad se očekuje, da kroz najkraće vrijeme bude sa strane školskih vlasti sve rasploženo i odredjeno, e da otvor realku u Šibeniku uzimnog svakako sliediti najdalje početkom oktobra, a uvjereni smo, da će se za to osobno zanieti i sam presvi, barun g. Maročić, koji je pri ovom posjetu pokazao, da se za stvar najviše zanima i da je koće sretno kraju privesti na zadovoljstvo čitlog Šibenika, koji će mu za to ostati osobito haran.

„Hrvatskom Sokolu.“ u Šibeniku, prigodom slela Krešimirove župe u Drištu prošle nedjelje, gg. I. Grdaković II, kapetan dubrovačkog parobroda „Epidaurus“ i E. Bačić, sin vlasnika mu, darovaoše svaki po 10 K, da tim posvjedače kako su kao odeviči ostali vanredno iznenađeni vještom izvedbom sokolskih vježaba i uzornim redom u sokolskoj četi i podmladku. Uprava „Hrv. Sokola“ najljepše im zahvaljuje.

„Šibenska molitva.“ U javnoj sjednici historičko-filološkičkog razreda Jugoslavenske akademije od 15. o. m. j. pročitalo je dopisni član prof. Ivan Milčetić neke odlomke iz svoje razprave o „spletskom književniku dr. Juliju Bojantonu“, a onda prilog „O šibenskoj molitvi“, koji je obradio zajednički s otcem Josom Miloševićem. Ovo je sredovječna pohvala Djevice Marije vizionarnog karaktera i pjesničkog sloga. U mariologiji zauzimlje znatno mjesto svojim osobitim oblikom i narodnim jezikom, jer se ovakove stvari sastavljahu u srednjem vijeku samo na jeziku latinskom i grčkom. Ova molitva ili pohvala, čini se da je originalna radnja. Pisana je na čistom čakavskom narječju, te je neobično važna za istoriju hrvatskog pravopisa, hrvatskih glasova i oblika. Našla se je na jednom listu većega latinskog kodeksa u šibenskom samostanu konventualnih franjevaca. I pismo i oblik i jezik pokazuje, da je prepisana oko polovice XIV. vijeka, no postavljen svojim može biti starija. Ona je najstariji dosle poznati spomenik, pisan čistim narodnim jezikom, a pismom latinskim. (Rukopis je otrag koju godinu odkrio gvardijan m. Frano. Milošević, a kad bude otkan u publikacijama Jugoslavenske akademije, o njemu ćemo obširnije govoriti. (Šibenska molitva“ ima, osim izaknutih znamenitosti, osobitu važnost i značajnu slavu za naš starodrevni grad Šibenik.)

Sokolski liehnik. Pri sletu Krešimirove župe u nedjelju sa zadovoljstvom opazismo, da je u redovima sokola bili i sokolski liehnik, i baš Dr. Frano Duljibić. Dornasmo, da se je isti hvalevredno sam dobrovoljno poindio kao takav našim Sokolu, a tim ujedno cijeloj župi. Krasan primjer, koji zaslužuje, da bude nasljedni svugdje, gdje je našeg sokola i naših liehnika.

Protiv jezičnih naredbama, i ako otkasno, prosvjedovalo je i obćinsko vijeće opuzansko, pridruživši se svojedobnom prosvjedu obćine šibenske.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda. Uprava našeg lista primila je na spomen dana naših narodnih pokrovitelja od g. R. Orada iz Tiesna K 23 i 40 darovanih po krunu od gg. N. Mazzure, Filippi, I. Mazzura, R. Orada, I. Jajac, L. Kaleb, L. Mazzura, M. Marković, Paic, K. Obratov, P. Obrator Ive, M. Kovačev, L. Roschi, F. Gelpi, M. Vidak, Masić, Dvornik, dr. Montana, dr. Basić, don A. Sare; K 2 g. M. Roje; g. Mikulić 40 para; Ivan K. Benzon Šumar poslao K 5; Ivo Tadić iz Sinja poslao K 10 nalogom da se izruči odboru šibenskih pravaša i, pridruži iznosu od njih sakupljenom; don Filip Čipčić iz Duča K 6, od kojih on doprinio K 2, a župljani K 4; Mile Marečić iz Vodica K 2; Srećko Bogić iz Šibenika K 5.

Ciela a. ug. eskadra nalazi se van Šibenske luke kod otoka P. Šepurine, gdje je vjadja vježbe.

Čistoća ulica zavisi mnogo od čistoće onih, koji u njih stanuju, tako isto čistoća grada od čistoće građanstva. Preporuča se za to žiteljima u ulicama, da ih ne kaljaju, da ih ne kaljaju, da ne proljevaju po njima smradnu vodu, kako se to gdje i gdje i često opaža. I redarstvo neka na to strogo pripazi.

Pokrajinske vesti.

Vjenčanje. Dne 18. t. m. j. vjenčao se u Sinju vrijedni učitelj Ilija Dizdar s dražestnom gosposicom Antonietom Pendelj. Sretnom mladom paru naša najsrdajnja čestitanja.

Bieda u kotaru benkovačkom i vladina pripomoć. Vlada je doznačila 8000 K, da se nabavi sijenja i porazdieli onim težacima na iztoku Benkoveca, kojima je luča na 27. pr. m. j. potukla polja. Na žalost na 10. o. m. j. tuča je opet potukla nekoliko sela na zapadu Benkoveca: Kula, Korlat, Biljana itd.

Izložba marve u Vrlici. 12. listopada biš će u Vrlici obćinska izložba marve sa nagradama uz državni snijecak. Porazdieliš će se 1400 kruna nagrade.

† Daje Menghelfo. Preminuo je u Splitu u 63. godini Đujan Menghelfo c. k. financiarni kancelist u miru, otac poznatih umjetnika: Armanda učitelja „Zvonimira“ i slikara Virgila. Pokojnik je bio čestita i simpatična osoba, mio u društvu. Imao je i sam dosta smisla za umjetnost, pa je znao svojoj djeci usaditi u srce zanos za njom. Laka mu zemlja!

Sapun i stearinsvieće za Istru. Tvrdka Lentić Milna (Dalmacija) stavlja je sporazumno sa družbom Ćirila i Metoda u promet sapun i korist i pod izmenom družbe. U to kratko vrijeme već je od prodaje istog otpala na družbu liepa svota od jedno 500 kruna. Kud se uvazi, da su naši trgovci, kad je ušao u promet taj sapun, već bili obskrbljeni drugim, onda je lahko popunjivo, da bi sapun mogao postati jedan od najplavnijih izvora družbinog prihoda. Ista tvrdka dogovorno s jednom najvećom austrijskom tvornicom investit će u trgovinu i stearinsvieće u korist družbe, pa preporučamo svim našim trgovcima, da naručuju samo družbin sapun i svieće, koje nisu ništa skuplje od drugih. Time će dopriniašati obol istarskoj sirotinji.

Razne vesti.

Konac Perzijske revolucije. Na 17. o. m. j. sastala se kod parlamentarne palače narodna skupština, koja se je sastojala od najodličnijih članova zast. kuće, mnogobrojnih doslojanstvenika, nacionalističkih pročelnika i vojske. U nazočnosti ogromne mase svijeta, skupština je izabrala regentom kneza Azad el Milka, a ministrom rata teheranskog gubernatora Sipahdara.

Arhivi Zrinjskog i Frankopana. U najskorije vrijeme obogatit će se hrvatski zemaljski arhiv bogatim darom. Na intervenciju predstojnika arhiva dra Bojničića, poklonio je namine grof Al. Thurn Taxis, koja sada stalno boravi u Regensburgu, hrvatskomu zemaljskomu arhivu sve arhive i dokumente, koji se nalaze u Hrvatskoj na posjedima obitelji grofova Thurn Taxis. Pošto je ta grofovska obitelj u posjed u arhiva hrvatskih velikaških obitelji Zrinjskih i Frankopana, to će tom prigodom pripasti zemaljskom arhivu i spisi te dokumenti iz arhiva rečenih porodica. Naš historičar dr. Emilijan Lazgowsky pregledao je već obiteljske knjižnice iz gradova Ozalj, Brod na Kupi, Komorščice Moravice, Čiče i još neke druge, te izlučio za zemaljski arhiv više tisuća raznih izprava. Te izprave potječu većinom iz XV. i XVI. stoljeća, te nisu još nigdje publicirane. Nema dakle sumnje, da će se tim darom u velike pomnožiti arhiv hrvatskih velikaških posveća i pribirati nove gradje za proučavanje naše hrvatske povjesti.

Nema više narodne sveze. „N. L.“ donosi: Narodna Sveza, u kojoj su bili okupljeni svi južnoslavenski zastupnici, formalno se je razpala. Obnovljen je jugoslavenski klub, koji je uoblastio Dra Ploja, da ga zastupa u eventualnim pregovorima s drugim parlamentarnim strankama i s vladom.

Vojničke promjene u Bosni. Nekidanju vjest „Neue Freie Presse“ o skorim vojničkim promjenama u Bosni potvrđuje i peštanski „Pester Lloyd“. Prama „P. L.“ te će se promjene obaviti u najskorije vrijeme. Najprije će se pristupiti uredjenju 16. vojničkog zbora sa sjedištem u Mostaru. Tomu će se vojnom zboru priključiti južna Dalmacija, dočim će sjeverna Dalmacija sa Bosnom sačinjavati dosadani 15. vojnički zbor u Sarajevu. Osim dva zborna za pojednika biš će imenovan vrhovni nadzornik nad oba dva vojnika zborna, a taj će biš sada danju zapovjednik 15. vojnog zbora general Varesanin. Za slučaj rata ta će dva zborna sačinjavati jedan „Armeekommando“. Osim toga

general će Varesanin biš imenovan gurvenerom Bosne i Hercegovine.

Nazvao Raucha exponentom i mora u zatvor. U petak je nastupio ugradni požečki građanin Vladimir Goršetić, da odsjedi u njem 19 dana, na koji je odsudjen tobože radi uvrede Raucha i Franka. Radi Raucha je Goršetić sudjen za 16, što ga je nazvao „magjarskim exponentom“ u sjednici gradskog zastupstva. Kada će u zatvor Wekerle, koji je Raucha prvi okrstio ovim nazivom?

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlasnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga.

Grand Hotel „Velebit“.

Čast mi je saobćiti p. n. obćinstvu, da sam 10. ov. m. j. otvorio ponovno uređeni hotel sa restauracijom (bivši Krka) sa 36 soba najmodernije uredjenih s krasnim vidikom na more i obalu i svim mogućim potrebama: električno svjetlo, telefon, kupelji itd. Dajem popust putnicima koji više vremena stanuju, obćinima i oficirima. Jamčim, da je izvrstnu kuhinju i poslužbu. Preporučam se za mnogobrojni posjet.

Šibenik, 14. srpnja 1909.

Sa štovanjem:
Ivan Z. Dračar.
Vlasnik.

NIUSOL

pripravljen od
BERGMANNA I DR. U TEČENU O. J. E.

jest i ostaje kao i do sada najbolje od svih modernih sredstava za
bojadisanje kose

i dobiva se za plavu, kestenjastu i crnu boju uz cieniu od **K 2-50** po flaši.

Prodaje se kod: 12-20
Vinka Vučića, Drogerija -- Šibenik.

Sasvim badava svakomu

ura sa lancem

Da našu tvrdu kao i naše nove žepne ure za gospodu i gospode objavimo; razaslijemo svakomu uz pripislanu K 1— za troškove (takodjer u poštanskim markama) krasnu uru sa lancem i naš ilustrativne cieni.

Pišite odmah na tvrdu:
HEINRICH WEISS,
Beč 99. Poštanski pretinac. 10-26

Hrvati i Hrvatice!

■ Pomozite Družbu ■

Sv. Ćirila i Metoda

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček premeta; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

VIŠIČNA GIVANICA K 1.000.000

Pričuvena zaklada i priličici
K 150.000.

Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razeternice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednosnih papira bezplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na rućne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

44-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinski trg, Berislavićeva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Split i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1.410.816,28
Od toga jamćevne zaklade: K 1.000.000,00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000,00
Izplaćene odštete: K 2.619.582,36

Za Palmaciju pobliže obaviesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatia“ u Splitu. Poslovnica u Splitu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 48-52

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Prodaje se kuća

u gradu na dva, odnosno tri poda sa prostornom pomještima, avlijom, gusteranom. Ukupno 5 soba, kuhinja i 4 konobe. Za potanje obaviesti obratiti se na uredništvo našeg lista. 7-9

Obavjest.

Čast mi je javiti, da koncem lipnja prenosim moj „Hotel Krka“ s restauracijom u kuću Unić, isto na obali, povrh kavane „Miramar“. Preporučujem se svim mojim cijenjanim gostima i prijateljima i za u buduće, uvjeravajuć ih, da ću svojski nastojati, da budu uvijek i posve zadovoljni.

Šibenik, 14. svibnja 1909.

Frane Celjenko,
hotelier.

16

Loze:

Maraština, Trbljan,
Pulježanac, Pošip,
Plavina Babić i Ninčuš

navrnute

na Rupestris Monticola,
Aramon × Rupestris-
Ganzin br. 1 i Riparia
× Berlandieri-Teleki

prodava buduće jeseni
Krsto Pećenko,
Komen, Goriško.

Zahtjevajte cienik!

4-5

ŠIRITE
- „HRVATSKU RIEĆ!“

HRVATSKA TISKARA I KNJIGOVEŽNICA - ŠIBENIK.

TISKARA

Obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u stamparsku struku zasjecajuće radnje od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cene.

Izradjuje svakovrstne radnje kao: Knjige i brosure, sve vrsti tiskanica za obćinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike trgovce itd. itd., te moderne posjetnice, zarućne i vjenćane objave, pozive na zabavu plesne redove, osmrtnice itd. itd.

KNJIGOVEŽNICA

obskrbljena je sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima. te izvršuje sve knjigoveške radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima narućbe za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutija, okvira itd. itd.

Preporuča za to svoje proizvode slavnom obćinstvu, a napose trgovcima, zavodima i drućtvima.

Prva hrv. tvornica voštanih sveća Vlad. Kulića u Šibeniku.